# Visszatekintés az ötéves Közgazdász Fórum Múltjára

*Az évek során foglalkoztatta szakmánkat valamilyen romániai magyar gazdasági sajtótermék mûködtetése. A kezdeményezések nem hoztak nagy sikert. A kolozsvári Kontó és a Piac és gazdaság címû, Sepsiszentgyörgyön megjelentetett hetilap tiszavirág-életû volt. A Székelyudvarhelyen megjelentetett gazdasági magazin, a Pulzus, 1996-tól indult, sikeresen ért meg néhány évet, fõleg anyagi okokból, azonban az is kimúlt.*

*Társaságunk 1998. január 24-én, egy idõben a székházavatással, Hírlevelét négy oldallal indította el. Szándékunk az volt, hogy elsõsorban társaságunk tagjainak negyedévente a közgazdászokat és gazdasági szakembereket érintõ híreket, információkat szolgáltasson. Rövidesen bõvült lapunk tematikája újabb és újabb, a szakmát érintõ területekkel, s már a második számban szakmai írások is megjelentek, akkor azonban még nem tudtuk, hogy bátortalan kezdésünknek mi lesz a sorsa.*

*Megjelenésekor célul tûztük ki, hogy lapunkat rendszeressé tesszük, egyfelõl a tájékoztatás hatékonnyá tételéért, másfelõl pedig hogy fórumot teremtsünk azok számára, akik szakmai kérdéseket kívánnak közölni.*

*Szándékunk volt, a tájékoztatók mellett, a konkrét szakmai írások terét megnövelni és helyet biztosítani minden olyan közgazdász számára, aki közérdekû szakmai véleményt, kutatásainak eredményét szeretné a lap hasábjain közzétenni. Reméltük, hogy tagjaink élnek ezzel a lehetõséggel, azzal a tudattal cselekedve, hogy munkájukkal hozzájárulhatnak közgazdászaink jobb szakmai tájékoztatásához, talán a hazai közgazdaságtan fejlesztéséhez is. Szeretnénk, ha lapunk hírterjesztõ feladata mellett szakmai tudományos mûhely szerepét is betöltené. Öt év után elmondhatjuk, hogy szerény kezdeményezésünk nem volt hiábavaló.*

*Hírlevelünkben, amely az 1999/II. évfolyam 4. számától kezdõdõen KÖZGAZDÁSZ FÓRUM néven jelenik meg 16 oldallal, szakmai és tudományos írásoknak bõvebben tud helyet biztosítani.*

*2000 szeptemberében lapunk – társaságunk tízéves jubileumi 80 oldalas különkiadása alkalmából – megkapta a mai külsõ és belsõ formáját, és attól kezdve 24 oldallal jelenik meg, számos tartalmas írással. Lapunk hasábjain eddig 78 írás jelent meg, amely mind kutatói munka eredménye, s olyan idõszerû, alapfontosságú gazdasági kérdésekrõl szóltak, mint a szakoktatás története (12), szövetkezeti mozgalom (8 + 4, azaz 8 a lapunkban és 4 Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából címû könyvben), bankrendszer (8), a gazdasági régiók (7), gazdaság és erkölcs (7), az európai integráció (5), az euró és hatása (3), környezetgazdálkodás (3) a kistérségek elemzése (3) s más anyag (22) a gazdaság más területérõl. Bevalljuk, hogy négy témakört, a fõszerkesztõ és a szerkesztõbizottság egyetértésével, tudatosan ösztönzött:*

*– mert úgy véltük, hírneves szakiskoláinknak még a híre is a múltba vész. Sikerült lapunkban bemutatni az erdélyi magyar nyelvû közgazdasági felsõfokú oktatást, a múlt századtól napjainkig. Ezekbõl az írásokból kitûnnek ennek az oktatásnak a XX. századi viszontagságai, továbbá az a tény, hogy a magyar nyelvû felsõoktatást ért kedvezõtlen történelmi változások olyan akadályokat jelentettek kisebbségbe jutott magyar közösségünk számára, amelyek megnehezítették létszámához arányos gazdasági-pénzügyi értelmiségi gárda kiépítését. Sikerült az erdélyi pénzügyi-kereskedelmi-gazdasági magyar nyelvû szakközépiskolák történetét is városonként megörökíteni, fõleg az ifjabb generáció számára, amely csupán hallásból tudhatja, hogy valamikor híres önálló magyar középiskolák biztosították a szakmailag erõs gazdasági-pénzügyi középkáderek képzését. Ez a sorozat volt a csírája A gazdasági oktatás Erdélyben címû tanulmánynak, mely az Erdélyi magyar gazdasági gondolkodás címû könyvünkben összefoglalva rögzíti a jövõ számára a magyar anyanyelvû gazdasági oktatás és intézményeinek a kialakulását és viszontagságait, megszüntetésüket és a jelenkori igen szerény újraéledésüket.*

*– mert a szövetkezeti mozgalom egykori gazdaságépítõ szerepvállalásának feltárásával figyelmeztetünk egy új, a kisközösségek megerõsödését szolgáló gazdasági lehetõségre, azzal a szándékkal, hogy a szövetkezeti mozgalom valamikori virágzásának szakszerû kutatáson alapuló kitárulkoztatása példaértékû, amit majd esetleg követhet a tudatosítás, oktatás, cselekvés. Nagyon fontos sorozatnak tekintjük a szövetkezetek történetével foglalkozó folyamatosan megjelenõ tanulmányainkat, tekintettel arra, hogy a XIX. század végén és a múlt század elsõ felében a szövetkezeti mozgalom a gazdaságnak s egyben az egész társadalomnak*

*igen pozitív jelensége volt mint a erdélyi magyarság gazdasági életének szerves és hatékony része, melyet a második világháború utáni rendszer centralizált, felbontott, kompromittált és fõként a falusi dolgozók szabad akaratából életre hívott, és a javát szolgáló szövetkezetek vagyonát elfecsérelte. Úgy hisszük, hogy még van kiút, tanulva a történelembõl, hogy közösségünk felismeri a szövetkezetek igen hasznos voltát. A kisebbségi státusban lévõ szász és román lakosság a XIX. és XX. század fordulója körül a szövetkezeti mozgalomnak köszönhette gazdasági megerõsödését, helytállását a gazdasági térnyerésben és versenyfutásban. Ma is a nyugati országokban, Dániában, Hollandiában, Franciaországban, Olaszországban, a szövetkezetekre alapuló gazdálkodás az alappillére a modern mezõgazdaságnak. Az erdélyi román szövetkezetek és a szász szövetkezeti mozgalom kialakulásáról bõvebb és kompetens tájékoztatást nyújt lapunk (Közgazdász Fórum, 2002. június, V. évfolyam, 3. szám), Hunyadi Attila tollából. Indokaink alaposak, hogy tervbe vegyük az erdélyi magyar szövetkezeti mozgalom történetének megírását, melynek célja egy új szövetkezeti mozgalom számára tanulsággal szolgálni.*

*– a gazdaság és erkölcs témakör azért is jutott számszerûen elõkelõ helyre, mert a szerzõkkel együtt mi is valljuk, hogy a neoliberális elvek az emberiséget arra a nézetre juttatták, hogy a boldogság és elõrehaladás mozgatója a pénz, a tõke, a nyereség, míg a szerzõk szerint és szerintünk is az ember a haladást a szellemnek, az értelemnek, észnek, erkölcsnek köszönheti.*

*– szerencsés volt egy másik sorozat beindítása is lapunkban, amikor bemutattuk olyan volt neves személyiségek hozzájárulását a gazdaságtudományokhoz, mint Wesselényi Miklós, Széchenyi István, Bölöni Farkas Sándor, Brassai Sámuel, Kõvári László, Palocsai Rudolf, Mikó Imre, Rajka Péter, Bernády György stb., erdélyi személyiségek bemutatásával. Ez a sorozat is megszülte az ötletet, hogy nagy gondolkodóinknak a gazdasági gondolkodásban játszott szerepét szakembereinknek, ifjainknak, érdeklõdõknek méltó módon bemutassuk. Így jelent meg egyéves munka után az Erdélyi magyar gazdasági gondolkodás címû tanulmánykötet, amelynek neves szerzõi: Csetri Elek, Csucsulya István, Egyed Ákos, Imreh István, Kerekes Jenõ, Birtalan Ákos, Vincze Gábor jelenlegi vagy volt egyetemi tanárok, és más ismert szakírók: Gaál György, Kovách Géza, Guzs Ferenc, Székely András Bertalan, Farkas Mária, Debreczeni-Droppán Béla, Farkas Zoltán, Somai József.*

*Könyvünkben élõ személyiségekrõl nem írtunk, de lapunkban helyet kapott gazdag munkásságuk bemutatásával Imreh István és Kerekes Jenõ a 80., Vita László a 70. születésnapjuk megünneplése alkalmából.*

*Lapunkban a társaságunk, a RIF és a KGK szakmai ifjúsági szervezetek minden fontosabb eseményének ismertetése mellett bemutattunk tizenhat vállalkozásfejlesztõ központot (Rajka Péter Vállalkozók Szövetsége, Brassó Megyei Iparosok és Kereskedõk Szövetsége, Szatmárnémeti, Vállalkozók Fóruma Egyesület, XX. Század Alapítvány, Partium Klub Vállalkozói Társulás, Szatmárnémeti Kis- és Középvállalkozásokat Fejlesztõ Központ, Kolozsvári Privat Business Club Egyesület, Gyergyószentmiklósi Mark House Klub, Innovációs és Inkubációs Szövetség, Aradi Kis- és Középvállalkozás-fejlesztési Központ, Mercurius Gazdaságfejlesztõ Szervezet, Invest Consultans Kft., ASIMCOV Kovászna, Amõba Alapítvány, Udvarhelyszéki Magánvállalkozók Szövetsége, RegioNet Alapítvány). Ezt a sorozatot is folytatjuk, hogy bemutathassuk Erdély minél több gazdasági jellegû civil szervezetét. 1999 januárjától folyamatosan közöljük Pásztor Csaba feldolgozásában az Újdonságok a gazdasági és pénzügyi jogszabályozásban címû, a szakma területén igen népszerû összefoglalóit a legújabb törvénykezésekrõl. Lapunkban helyet kaptak a rendezvények tartalmi bemutatásai, RMKT-hírek, pályázási lehetõségek, új könyvek. Az utolsó tíz számban Mementó jelzéssel helyet kapott az emlékeztetése, felidézése olyan múltbeli történéseknek vagy jelenségeknek, amelyek tanulságul szolgálhatnak a mának.*

*Úgy hisszük, hogy a Közgazdász Fórum társaságunk életébe új színt hozott, éppen ezért a jövõben is támogatni fogjuk a fennmaradását, fejlesztését, tekintettel arra, hogy színvonala emelkedõben van, és az érdeklõdés iránta az utóbbi idõben láthatóan megnövekedett, tehát ma már bátorkodunk kijelenteni, hogy a VI. évfolyamát kezdõ Közgazdász Fórum mindinkább teljesíti feladatát. Az utolsó évben sikerült jobbítani a lap tartalmi és formai minõségén is. A múlt év kezdetétõl a régebbi negyedévhez képest kéthavonta jelenik meg javított szerkesztési formában. Ma már nem csak a szerkesztõ keresi a szerzõt, hanem fordítva is gyakori, ahhoz, hogy különösebb nehézség nélkül összegyûljenek, s minõségileg is megfeleljenek az elvárásoknak a felaján-*

*lott anyagok. Akadémiai külsõ tagok, egyetemi tanárok, kutatók, doktorandusok keresik meg szerkesztõségünket. A lap profilját megtartottuk: a tudományos és szakmai tanulmányok foglalják el a lap zömét, ugyanakkor folytattuk a beindított sorozatokat. A lap külföldi és belföldi népszerûsége nõtt, színvonalát igazolja, hogy elismerik referencia-folyóiratként, és újabb és újabb neves szerzõk igényelnek teret benne. Megjelenésének anyagi fedezete a lap ötödik évfordulójáig biztosított volt, támogatta megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap és az Illyés Közalapítvány tudományos gazdasági szekciója. Az RMKT támogatásával a Közgazdász Fórumban megjelent évi legjobb írás szerzõjét hárommillió lejes díjban (Sükösd Attila) részesítettük a Tipoholding segítségével. (A versenyben a 35 éven aluli szerzõk vettek részt.) A szerkesztõbizottság figyelembe vette az elbírálásnál az olvasók visszajelzéseit is. Különben az ifjúság részvétele a lap alakításában jónak mondható. Amellett, hogy a technikai szerkesztõink fiatalok, majd mind huszonévesek (Piskolti Éva, Incze Emma, Kelemen Jutka, Incze Ferenc, Könczey Elemér), örömünkre igen szép számban jelentkeztek ifjak közérdekû szakmai írásokkal. Sajnos, a szomorú tapasztalatunk az, hogy a középgeneráció nem mer írni, elõadni, magyar szaknyelvismeretben való járatlansága miatt; jó lenne már levetkõzni a negyvenéves tiszta román nyelvû szakoktatás nyomorának nyûgét, mert a szakma sokat veszít az amúgy tisztes funkciókat betöltõ, szakmai ismeretekben igen gazdag közgazdászok tudásának nélkülözése miatt.*

*Bátorkodunk kijelenteni, hogy az utóbbi öt évben – amelyben a Közgazdász Fórum szellemi integráló szerepet játszott – láthatóan élénkült társaságunk szellemi élete.*

*A könyvkiadás területén sikeres lépéseket tettünk. 2001-ben megjelent Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából címû tanulmánykötet. Ezek nemcsak a szerzõknek vagy szerkesztõknek, hanem együtt a Közgazdász Fórum színvonalának javulásával magának a társaságnak is, a szakmának is tekintélyszerzést, elismerést jelentett. Szerencsés találkozása, egymásra találása a jelenkori közgazdászoknak és történészeknek, hogy két közös kiadvány után ebben az évben megjelenõ harmadik kötettel is jelenkezünk. A könyvkiadás 2002-ben is a Széchenyi és Erdély címû kiskötettel folytatódott, amelynek ötletét a Széchenyi születése 210. évfordulójának emlékünnepsége adta. A Könyveink népszerûsítésére könyvbemutatókat szerveztünk Sepsiszentgyörgyön, Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Budapesten. Ki merjük jelenteni, hogy a kiadott könyveink szakmai elfogadottsága nagyon jó.*

*Készülõben van az Erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából címû könyv folytatásaként egy újabb kötet az Erdélyi jeles személyiségek hozzájárulása a gazdasági gondolkodáshoz, amely szintén erdélyi jeles gazdasági gondolkodókat mutat be az elõzõ kötet mintájára, mint Bernáth György, Orbán Balázs, Szentkirályi Zsigmond, Gyárfás Elemér, Jakabffy Elemér, Kós Károly és mások.*

*Ezek mellett a Közgazdász Társaság még három kötetnek vállalta a kiadását: Bodó Barna: Szerepróba; Horváth Arany: A csillagok nem álmodnak; Iskola Alapítvány: Szórvány és Iskola.*

*A múlt évben beindultak a román–magyar gazdasági szakszótár elkészítésének munkálatai. Több mint 30 szakembert, fõleg egyetemi tanárokat vont be a szerkesztõbizottság ebbe a munkába. Jelenleg az anyaggyûjtés fázisában vagyunk, a tervezett 10 000 szóból kb. 90% a szerkesztõség rendelkezésére áll. A tervek szerint még egyéves kitartó munka után megjelenhet a szakszótár.*

*Tudjuk, hogy nagy hiány a gazdaság területén a kutatás. Sajnos, a megyei monográfiákkal és stratégiákkal nem értük még el a kitûzött célunkat, mert a mai napig mindössze három megye anyaga érkezett be (Arad, Fehér, Hunyad), mégpedig onnan, ahol történetesen nincs is megyei szervezetünk. A kiadványok sorában említhetjük még azt a 90 oldalt, amely megjelent a kettes és hármas Civil Fórum kötetben mint az RMKT által szervezett, összegyûjtött és lektorált gazdasági szekció szakmai anyagai.*

*Úgy gondoljuk, megvannak a feltételek, hogy létrehozzunk egy kutatói státust és a Szövetkezetek Kutatói Központját, melynek ez idáig önkéntes munkatársai dr. Kerekes Jenõ, Hunyadi Attila, Simon Sándor, Vallasek Magdolna, Somai József. A velünk együttmûködõk számára a csoport nyitott. A kutatócsoport célul tûzte ki az erdélyi magyar szövetkezeti mozgalom feltárását, kutatását, közlést, oktatásszervezést, szövetkezeti szervezést. Elsõ feladatának tekinti A szövetkezeti mozgalom története címû tanulmánykötet kiadását. Erre munkaterv és egyezség született.*

*Véleményünk szerint kialakultak a feltételek, hogy létrehozzunk egy módszertani központot a szakoktatóink*